

PESTPROTOCOL

Bs de Firtel

2025-2026

Visie en doel

Onze missie als school is ervoor te zorgen dat leerlingen een positieve bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. Daaronder valt ook goed met elkaar omgaan. Wij werken daarbij met kernwaarden. Eén van deze kernwaarden is zorg voor de ander. We willen als school dat leerlingen zich medeverantwoordelijk voelen voor hun eigen omgeving én de maatschappij waarvan ze onderdeel zijn.

Dat betekent dat we op basisschool De Firtel willen dat alle leerlingen zich veilig voelen en goed in hun vel zitten, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen binnen hun mogelijkheden. Uitgaande van de unieke mogelijkheden van elk individueel kind gaan we samen, in goede relatie en met wederzijds respect op weg naar het best haalbare resultaat.

In dit pestprotocol geven wij aan op welke manier wij preventief handelen om te zorgen dat het pedagogisch klimaat op onze school zo optimaal mogelijk is. Mocht er toch sprake zijn van pesten, dan geven wij aan op welke wijze we handelen.

Definitie van pesten:

‘Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van een of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen’

Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen aangegeven. Bij plagen is er sprake incidenten en vaak kunnen beide partijen er om lachen. Pesten gebeurt systematisch; een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig.

Plagen of pesten?

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen zou je zo kunnen aangeven:

<i>Plagen:</i>	<i>Pesten:</i>
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend ‘slachtofferschap’	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

Aan het effectief aanpakken van pesten zijn een aantal voorwaarden verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: Leerlingen, medewerkers en de ouders/verzorgers.
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. De effectieve conflicthantering ondersteunt hierbij en het wordt bespreekbaar gemaakt tijdens de klassenvergaderingen.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders/verzorgers) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- De school moet beschikken over een directe aanpak in de vorm van een stappenplan. Verderop in dit protocol is dit stappenplan beschreven.

- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt niet het gewenste resultaat oplevert dan zal er overlegd worden over een andere aanpak, eventueel met hulp van externe instanties.

Preventief antipest beleid

Pedagogisch handelen:

Met ons pedagogisch handelen willen we het (positief) zelfbeeld en het zelfvertrouwen van de leerlingen vergroten. Daarnaast leren we leerlingen reflecteren op hun eigen handelen waardoor ze de juiste keuzes kunnen maken, ook betreft pestgedrag. De leerlingen van basisschool De Firtel hebben behoefte aan pedagogische ondersteuning van de leerkrachten. Het is gericht op het vervullen van de basisbehoeften relatie, competentie en autonomie. Dit doen we in de vorm van;

➤ **De klassenvergadering**

Zorgen voor jezelf en zorgen voor een ander worden besproken in een klassenvergadering. Deze twee zaken hangen nauw met elkaar samen en door het te bespreken zorgen we er samen voor dat kinderen uit zichzelf plezieriger met elkaar omgaan.

Alle groepen hebben 2 keer in de week een klassenvergadering.

Hierin worden sociaal-emotionele onderwerpen besproken die betrekking hebben op de groep of de leeftijd van de leerlingen. Dit kunnen geplande gesprekken zijn, maar ook gesprekken die te maken hebben met een actueel onderwerp of incident.

➤ **Check-in en check-out**

Dagelijks worden de leerlingen bij binnenkomst begroet door de leerkracht en volgt er een ronde waarin de leerlingen kunnen aangeven hoe ze zijn binnengekomen. Ook checkt de leerkracht gedurende de dag hoe het gaat. Aan het einde van de dag volgt de check-out. In de kleutergroepen wordt dit tijdens de kring in het begin van de dag gecheckt.

➤ **Sociaal emotioneel functioneren**

Om ons pedagogisch handelen goed af te stemmen op de behoeften van de leerlingen werken we met pedagogische adviezen in onze blok- en groepsplannen. Hierbij is het doel de kinderen op sociaal emotioneel gebied te ondersteunen waar nodig, door aanbieden van goed onderwijs. Hierbij staat het aandacht besteden aan alle leerlingen centraal, zodat zij de ondersteuning krijgen die iedere leerling nodig heeft.

De informatie hiervoor krijgen we vanuit onze observaties en de ingevulde SEF lijsten. Bij de jaarlijkse groepsoverdracht is er in het bijzonder aandacht voor het sociaal-emotioneel functioneren van de leerlingen en de groep in zijn geheel.

➤ **Regels en gedragsregels:**

We willen een duidelijke gestructureerde school zijn met heldere regels.

In de hele school wordt gewerkt met gedragsregels (kernwaarden) die gelden voor leerlingen, ouders/verzorgers en leerkrachten. De juiste gedragsregels worden ondersteund door afbeeldingen van de kernwaarden en zijn in alle lokalen en middenruimtes zichtbaar. Naast de gedragsregels waarbij we aangeven hoe we met elkaar willen omgaan, zijn er ook regels in iedere groep die de leerkracht met de groep maakt. Deze regels gelden in de groep en zorgen ervoor dat de groep het fijn heeft met elkaar. Ook deze regels zijn zichtbaar in de groepen en sluiten aan bij de kernwaarden.

De regels en afspraken vallen allemaal onder de paraplu van onze 3 kernwaarden:

- ✓ *Zorgen voor jezelf*
- ✓ *Zorgen voor een ander*
- ✓ *Zorgen voor de omgeving*

➤ **Leerkrachtvaardigheden:**

In ons preventief handelen zorgen we er met elkaar voor dat onze leerkrachtvaardigheden om gedrag te begeleiden steeds afgestemd wordt op de situatie en steeds verder doorontwikkeld wordt. We werken daarbij aan een positieve actieve grondhouding, effectieve instructie en effectief klassenmanagement en aan de relatie tussen leerkracht en leerling. Ook beschikt de school over een vertrouwenspersoon. Daarnaast ondersteunt de regiegroep SEO het team bij bepaalde casussen en ontwikkelen zij zich door middel van scholing om onze leerlingen, indien nodig, de juiste interventie kunnen bieden.

Aanpak

Indien er toch sprake is van pesten gaan we daar actief mee om, we willen immers een school zijn waar alle leerlingen zich veilig voelen en goed in hun vel zitten, zodat zij zich kunnen ontwikkelen. Om het pestprobleem aan te pakken volgen we een stappenplan. Als na een stap het pesten stopt, dan is er geen vervolgstap.

Stappenplan

Vooraf: iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd en vermeld in de incidentenregistratie. Op het moment dat een leerling, een ouder/verzorger of een leerkracht melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen en veiligheid te waarborgen.

Let op: Pestgedrag is niet altijd direct zichtbaar voor de omgeving.

Mogelijke signalen bij pesten

- Het kind heeft vaak hoofdpijn of buikpijn
- De schoolresultaten gaan plotseling achteruit
- Het kind gaat niet graag meer naar school
- Het kind isoleert zich van anderen
- Het kind gedraagt zich agressiever dan u van hem of haar zou verwachten
- Het kind is opeens aanhankelijker
- Het kind is boeken of andere spullen kwijt
- Kleding is steeds weer kapot
- Het kind begint broers of zussen of u te pesten
- Het kind komt laat op of van school of vraagt of u wilt halen en brengen
- Het kind wordt niet vaak gekozen door andere leerlingen
- Het kind mag vaak niet meedoen met spelletjes
- Het kind wordt uitgelachen
- Het kind wordt op een onvriendelijke manier benaderd

Stap 1:

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). De leraar stelt de ouders/verzorgers en interne begeleider op de hoogte. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. buitenspel en schoolactiviteiten.

Stap 2:

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. Als pesten aan de orde is in een groep zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem tijdens een klassenvergadering. Er zal benadrukt worden dat alle leerlingen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken.

Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen een week vindt de eerste evaluatie plaats. De leerkracht zal nauwkeurig observeren en leerlingen actief sturen het goede gedrag te laten zien.

Stap 3 en 4 vinden plaats indien stap 1 en 2 geen/weinig effect hebben gehad. Stap 5 wordt altijd toegepast.

Stap 3:

Er volgt een gesprek met de ouders/verzorgers, met leerkracht en IB-er. Bij zeer ernstige problematiek zal de directie bij dit gesprek aanwezig zijn. Met de ouders/verzorgers wordt een vervolgafspraken gemaakt. Er wordt benadrukt dat ouders/verzorgers bij zorg vanuit hen, altijd eerder de weg naar school kunnen vinden.

Stap 4:

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht schat zelf in: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen? Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken. Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan. Leerkracht overlegt met IB-er. Team wordt hiervan op de hoogte gebracht. Ouders/verzorgers worden geïnformeerd in een gesprek.

Stap 5:

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan IB-er. Zijn de effecten positief, wordt er langzamerhand afgebouwd. Er volgt ook een eindgesprek met ouders/verzorgers (indien stap 3 en 4 toegepast zijn).

Indien de aanpak onvoldoende heeft opgeleverd, volgt er een nieuw traject namelijk;
Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen binnen de school of bij ernstige herhaling wordt mogelijk geschorst of verwijderd (zie schorsings- en verwijderingsprotocol MeerderWeert). Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld.

Hulp aan de pester

Algemeen:

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester even de gelegenheid te bieden om zijn leven te beteren alvorens zijn ouders/verzorgers bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste
- Excuses aan laten bieden
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest, belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren
- Contact tussen ouders/verzorgers en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?

* Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- Een problematische thuissituatie
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

Hulp aan het gepeste kind

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen.

Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, zelfverdediging, kanjertraining goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt

Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Hulp aan de ouders

Adviezen voor ouders/verzorgers:

Ouders van gepeste kinderen:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een teamsport of scouting
- f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind

- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een teamsport of scouting
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- d) Geef zelf het goede voorbeeld
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen